

СЕКЦІЯ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

БАЛАБАНОВА Н.В.,
к.н. з держ.упр., доцент
Маріупольський державний університет (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТИКИ ПРОТЕКЦІОНІЗМУ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Розвиток світового господарства сучасного етапу характеризується значними трансформаціями, зумовленими, зокрема, прискореним економічним розвитком країн, що розвиваються та поглибленням процесів економічної та торговельної інтеграції. Зазначені тенденції призводять до зростання глобальної конкуренції між національними економіками у сфері виробництва та збуту товарів та послуг, що, в свою чергу, спонукає до все частішого застосування країнами світу інструментів протекціонізму. За даними Global Trade Alert кількість запроваджених протекціоністських заходів протягом останніх десяти років має загальну тенденцію до зростання. І хоча загальна кількість заходів щодо лібералізації торгівлі також зростає, дискримінаційних зафіксовано майже втричі більше (рис.1.).

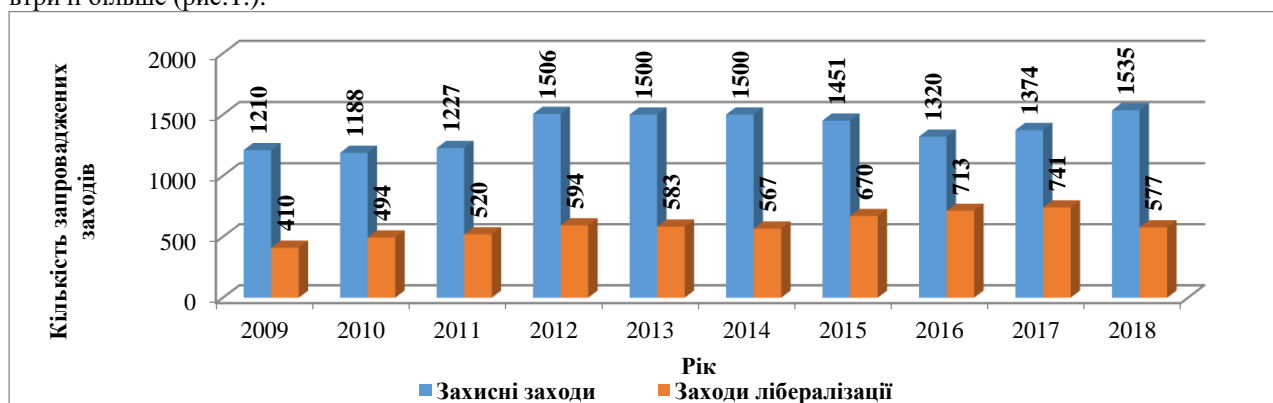

Рис. 1. Кількість державних втручань щодо стимулювання та обмеження торговельних потоків, 2009-2018 рр.

Протягом 2018 року країнами світу було запроваджено 1,535 тисяч заходів протекціонізму та 577 інструментів, спрямованих на стимулювання глобальної торгівлі.

Заходи, що застосовуються країнами для регулювання зовнішньої торгівлі протягом останнього десятиліття носять досить завуальований характер порівняно з традиційними інструментами та реалізуються переважно методами внутрішньої економічної політики. Країни найчастіше використовують такі інструменти, як внутрішні податки та збори, державні закупівлі, вимоги використання місцевих компонентів у виготовленні кінцевих продуктів, субсидування для підтримки національних виробників. Найпоширенішими методами впливу на зовнішні торговельні потоки для розвинених країн стали вимоги дотримання національних стандартів, певних екологічних та санітарних-гігієнічних норм.

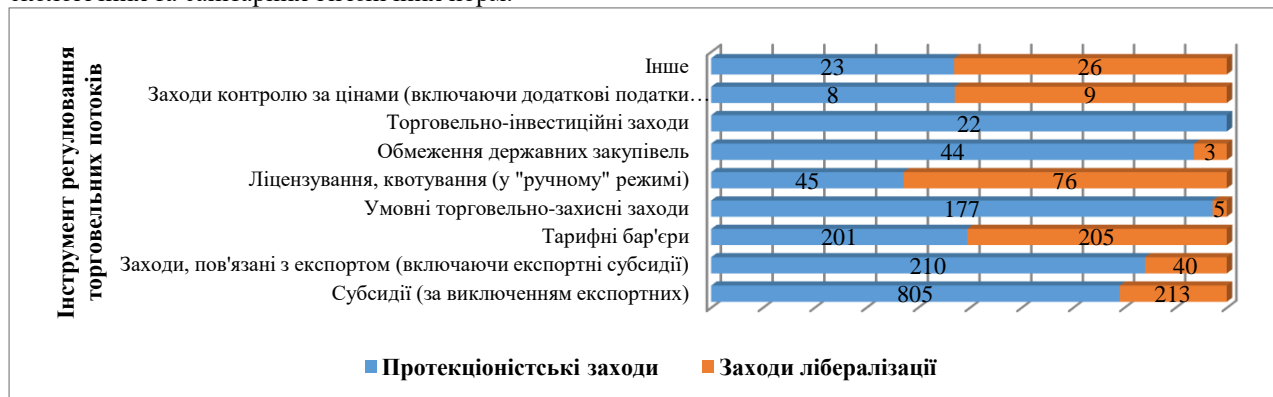

Рис.2. Розподіл заходів обмеження та стимулювання торговельних потоків, 2018 р. (од.)

Протягом 2018 року уряди країн найчастіше звертались до використання субсидування національних виробників (рис.2.). На долю такого захисного інструменту припадає більше половини (52%) всіх використаних заходів. Субсидії, які надаються національним виробникам, не пов'язаним з експортом, дозволяють останнім

збільшувати потужності, тим самим знижуючи обсяги імпортованих країною товарів. Крім того, субсидії дають змогу стимулювати внутрішній попит через зростання доходів місцевого населення внаслідок створення нових робочих місць. Також заходи стимулювання експорту (14%) та тарифні бар'єри (13%) були найбільш поширеними у 2018 році.

Рейтинг країн, які найчастіше вдавались до протекціоністських заходів за підсумками 2018 року очолює Китай. Загалом майже 50% всіх зафіксованих випадків дискримінації комерційних і торговельних інтересів країн-партнерів припадає на 10 країн світу (табл.1.). Це розвинуті та швидкозростаючі країни, які активно захищають своїх національних виробників.

Таблиця 1

Топ-10 країн за рівнем запровадження протекціоністських заходів, 2018 р.

№	Країна	Частка у запроваджених протекціоністських заходах, %	Частка у світовому експорті, %	Частка у світовому імпорті, %
1	Китай	14,31	12,81	10,86
2	Канада	7,67	2,32	2,34
3	США	7,67	8,58	13,28
4	Німеччина	3,87	8,05	6,57
5	Індія	3,72	1,66	2,58
6	Аргентина	2,82	0,32	0,33
7	Франція	2,7	2,93	3,35
8	Бразилія	2,39	1,24	0,92
9	Іспанія	2,27	1,69	1,91
10	Італія	2,27	2,8	2,53
-	Разом	49,69	42,4	44,67
-	Інші країни світу	50,31	57,6	55,33

Також можна проаналізувати ТОП-10 товарних груп (секторів), до яких дискримінаційні заходи застосовувалися найбільше. Через розв'язання торговельного протистояння між США та КНР, основними галузями промисловості, щодо яких було впроваджено інструменти протекціонізму – металургія (вироби з чорних металів, чорні метали), автомобільна промисловість, хімічна промисловість та продукція сільського господарства (зернові, олійні культури). На зазначені товарні групи припадає близько 50% світового експорту.

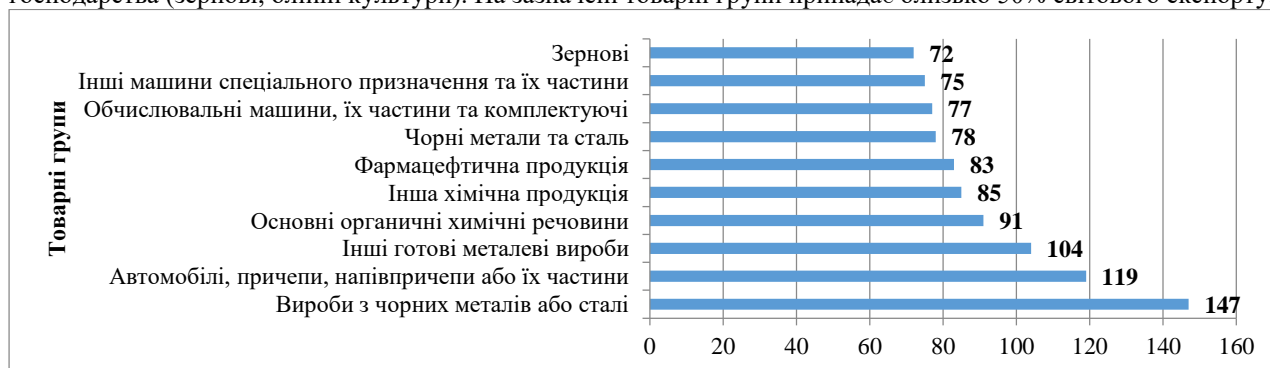

Рис. 3. Топ-10 товарних груп, до яких країни світу застосовували протекціоністські заходи, 2018 р. (од.)

Частка експорту, яка підпадає під дію захисних механізмів щорічно поступово зростає. Експерти міжнародних організацій вважають, що формування та закріплення глобальної тенденції до застосування країнами світу дискримінаційних інструментів може призвести до уповільнення зростання глобальної економіки, адже введення бар'єрів перешкоджає розвитку кооперації між країнами, позначається на обміні та розповсюдженні технологій та інновацій. У середньостроковій перспективі протекціонізм призводить до зниження внутрішнього виробництва, продуктивності та інвестицій, адже зазвичай дискримінаційні заходи однієї країни викликають зворотну реакцію інших країн світу.

Проте враховуючи досвід окремих азіатських країн, які у своєму розвитку впроваджували політику поступової інтеграції до світового господарства, використання захисних інструментів по відношенню до іноземних підприємств та помірна торговельна відкритість у середньостроковій перспективі стають інструментами розвитку національного виробника та формування національного ринку та стимулювання внутрішнього попиту.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт організації Global Trade Alert [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.globaltradealert.org/global_dynamics
2. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wto.org
3. Чи потрібен Україні протекціонізм? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uifuture.org/publications/news/24726-chy/potriben/ukraini/protেকcionism>

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ
(РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА, м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної науково-практичної конференції

22 листопада 2019 р.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 5 від 20.11.2019 р.)*

Маріуполь, 2019

УДК 339.922 (063)

ББК 65.54я431

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 22 листопада 2019 р.— Укл.: Марена Т.В., Беззубченко О.А., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П. За заг. редакцією д.е.н., проф. Булатової О.В., д.е.н., проф. Чентукова Ю.І. — Маріуполь: МДУ, 2019. — 153 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, аспіранти, студенти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політико-правовий аспект;
- Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
- Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин країн в умовах глобалізації;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

© Автори текстів, 2019 р.
© МДУ, 2019 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Беззубченко В.О.	Аналіз процесів інтернаціоналізації вищої освіти.....	4
Богатирьов Д.Ф.	Теоретичні основи та фактори міжнародної економічної інтеграції.....	5
Булатова О.В., Зайковський О.С.	Сучасні тенденції розвитку інтернаціоналізації вищої освіти.....	7
Дресвяннікова В.Д.	Деякі питання щодо визначення сутності поняття «інтеграція».....	8
Івакіна В.А.	Основні напрямки діяльності економічної і соціальної ради ООН (ЕКОСОР).....	10
Карпінський Б.А., Гасюк Р.В.	Управлінська доктрина програмно-цільового забезпечення інтеграції соціально-економічного потенціалу прикордонних територій на засадах державотворчого патріотизму нації.....	11
Макогон Ю.В., Махно Т.М.	70 років непростого шляху інтеграції Китаю у глобальний світовий простір.....	14

СЕКЦІЯ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Балабанова Н.В.	Особливості здійснення політики протекціонізму у сучасному світі.....	16
Беззубченко Ю.Я.	Вплив глобалізації на розвиток світогосподарських відносин.....	18
Галюк Т.С.	Україна на світовому ринку товарів.....	20
Gogitidze E.	Development tendencies of the trade relations between Georgia and Turkey.....	22
Гулько К.В.	Перспективи розвитку світової економіки.....	23
Дмитренко О.В.	Участь України у міжнародних міграційних процесах.....	25
Єрґакова В.В.	Особливості розвитку економіки Швейцарії в умовах глобалізації.....	28
Канна Д.О.	Розвиток України в умовах глобалізації.....	29
Каргаполова А.Р.	Особливості розвитку зовнішньоекономічних відносин США в умовах глобалізації.....	31
Карпенко О.І., Федоров Е.В.	Вплив процесів глобалізації на тінізацію економіки.....	32
Ларіна Д.Є.	Особливості впливу торговельної війни на світовий економічний розвиток з огляду американо-китайських протиріч.....	33
Непокрита В.І.	Особливості розвитку зовнішньоекономічних відносин Японії в умовах глобалізації.....	35
Пустова В.А.	Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах глобалізації.....	38
Putkaradze R.	The EU Candidate Countries and Georgia.....	40
Стребкова Є.К.	Специфіка економічного розвитку північної Кореї та процеси глобалізації світової спільноти.....	41
Samadashvili A.	Free trade agreement between Georgia and the European union in terms of integration process.....	43
Тимофіїв Д.О.	Сутність та причини міжнародної міграції трудових ресурсів.....	45
Тряскіна К.Е.	Економічна складова угоди про асоціацію між Україною та ЄС.....	47
Усова В.В.	Особливості формування та стан платіжного балансу України.....	49

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА УЧАСТЬ КРАЇН НА СВІТОВОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Василенко А.А.	Валютний пакт між США та Китаєм як форма трансконтинентального валютного регулювання.....	51
Марена Т.В.	Transformation of the subject structure of world capital exports and imports.....	53
Surmanidze N.D.	Georgian financial market – a surmounted or insurmountable “institutional trap” ?!.....	54
Перонко А.М.	Удосконалення науково-методичних підходів до оцінки боргової безпеки України....	56
Полуктов Р.В.	Сучасні особливості розвитку світового фондового ринку.....	57
Пшегоцька Т.А.	Функціонування фондового ринку України та його особливості.....	60

Хмелевська Є.Р	Порівняльна характеристика підприємств ПУМБ та ПАТ КБ «Приватбанк».....	62
Шабельник Т.В., Шабельник М.М.	Напрями розвитку регулювання структури грошової маси в Україні.....	64

СЕКЦІЯ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН У СВІТОВИХ КООРДИНАТАХ РОЗВИТКУ

Беззубченко О.А., Ликова Г.Є.	Інвестиційна діяльність транснаціональних корпорацій.....	67
Божко В.О.	Формування інноваційних пріоритетів розвитку світової економіки.....	68
Буковська М.Є.	Транснаціональний бізнес в умовах цифрової економіки.....	70
Гнідіна В.С.	Розвиток національної інноваційної системи України в контексті забезпечення економічної безпеки.....	72
Голубчикова Д.Р.	Аналіз сучасних світових тенденцій міжнародного інвестування.....	74
Кривонос О.М.	Еволюція розвитку транснаціональних корпорацій.....	75
Лавчі О.О.	Особливості інвестиційного співробітництва України з європейським союзом.....	77
Ле Хонг Чау Лонг	Роль та сучасний стан іноземних інвестицій в економіці України.....	79
Сагірова Г.С.	Оцінка галузевих зрушень у інвестиційному розвитку України.....	81
Склярова Т.С.	Місце України на світовому ринку інноваційних технологій.....	83
Шабада Ю.Е.	Особливості інноваційного розвитку світової економіки.....	85

СЕКЦІЯ

ПРОБЛЕМИ МІЖГАЛУЗЕВОЇ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Атаманчук З.А.	Міжнародний туризм як каталізатор економічного розвитку.....	89
Воробйов О.Ю.	Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації.....	91
Григор'єва І.В.	Особливості розвитку машинобудування в умовах глобалізації.....	93
Гурко А.С.	Роль хімічної промисловості в світовій економіці в умовах глобалізації.....	95
Донда А.А.	Розвиток морського транспорту під впливом глобалізаційних процесів.....	97
Коломієць Б.Р.	Вплив глобалізації на розвиток сільського господарства.....	98
Lomidze N.	Franchise in Georgia.....	99
Олішевкіна Л.В.	Тенденції розвитку машинобудування України.....	100
Пор'яз Т.Є.	Світовий ринок сільськогосподарської продукції: сутність та структура.....	101
Рула І.В.	Участь України на світовому ринку туристичних послуг.....	103

СЕКЦІЯ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗЕЙ ТА РЕГІОНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Афанасьєва Н.С.	Книгоиздательство и книгораспространение: проблемы и перспективы отраслей...	105
Бабенко В.В.	Залежність економічного зростання від кваліфікації майбутніх спеціалістів.....	107
Бородай А.Е.	Вплив соціальних факторів на ефективність виробництва.....	109
Гозієв А.О., Рубцов В.В.	Оцінка конкурентних відносин у телекомунікаційній галузі.....	110
Дмитренко О.В.	Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.....	112
Іванова І.М.	Аналіз конкурентоспроможності національної економіки України.....	114
Кислова Л.А.	Стратегія як ключова компонента стратегічного управління.....	116
Отченашенко І.А.	Оцінка рівня зовнішньоторговельної складової економічної безпеки країн.....	118
Shaburishvili SH.T., Udesiani KH.G.	Quantitative and qualitative parameters of small and medium business in Georgia.....	120
Хачко М.Г.	Теоретичні аспекти формування демографічної безпеки країни.....	121
Чентуков Ю.І., Марена Т.В.	Higher education internationalization impact on university competitiveness.....	123
Шатов М.В.	Конкурентоспроможність українських компаній в умовах транснаціоналізації.....	124
Юшина Г.В.	Промисловий потенціал України.....	126

**СЕКЦІЯ
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СВІТОВИХ
ПРОЦЕСІВ**

Ашимова Т.С., Біатова А.А.	Проблема забезпечення сталого розвитку в умовах глобалізації.....	128
Ашимова Т.С., Конопльова В.О.	Екологізація економіки України в умовах сталого розвитку.....	129
Біатова А.А., Конопльова В.О.	Стратегія сталого еколого-соціально-економічного розвитку.....	131
Бойко К.С.	Економічна та екологічна доцільність відмови від пластикових пакетів та впровадження сортування побутових відходів у місті Маріуполі.....	133
Захарова О.В.	Сталий розвиток міст в системі економічної безпеки України в умовах нестабільності.....	134
Іванова В.В., Грицик В.В.	Значення та можливості зеленої енергетики у вирішенні екологічних проблем людства.....	136
Іванова В.В., Овчеренко О.С.	Роль енергозбереження в забезпеченні сталого розвитку.....	137
Карпінський Б.А., Шевців А.Б.	Стратегіологія сталого розвитку економіки в умовах децентралізації з позиції кількісної доміанти державотворчого патріотизму нації.....	140
Мітюшкіна Х.С.	Туризм в умовах сталого розвитку.....	142
Пастернак О.М., Лазаренко Д.Т.	Забезпечення сталого розвитку в контексті кліматичних змін.....	143
Черніченко Г.О., Беспалов С.І.	Деякі питання формування ідеї сталого розвитку.....	145
Ніколенко Т.І.	Роль тнк у сучасних міжнародних інвестиційних процесах.....	147
Мацука В.М.	Стратегічні напрями розвитку міжнародного туризму в Україні.....	149